

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2021

Θέμα Α1

α. Οργανισμός, Σχολικό Βιβλίο σελίδα 140-141 : Τον Ιούλιο του 1914 ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη *Οργανισμός*, με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση των προσφύγων σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας. Παρεχόταν συσσίτιο, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη, μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο.

β. Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας, Σχολικό Βιβλίο σελίδα 140: Το Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. Στη συνθήκη ήταν συνημμένο το «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας». Με βάση αυτό, αναχώρησαν από την Ελλάδα περίπου 50.000 Βούλγαροι και από τη Βουλγαρία περίπου 30.000 Έλληνες (περίπου 20.000 ακόμη Έλληνες είχαν μεταναστεύσει πριν από την υπογραφή της συνθήκης).

γ. Συνθήκη των Σεβρών (28 Ιουλίου/ 10 Αυγούστου 1920), Σχολικό Βιβλίο σελίδα 96 και σελίδα 144: Η Συνθήκη των Σεβρών αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διπλωματική επιτυχία της Ελλάδας και δικαίωσε την τολμηρή πολιτική του Βενιζέλου. Η μικρή Ελλάδα των παραμονών των Βαλκανικών πολέμων γίνεται με την υπογραφή της Συνθήκης « η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε Θαλασσών». Το όραμα της Μεγάλης Ιδέας φαίνεται να γίνεται απτή πραγματικότητα. Επίσης η συνθήκη μεταξύ άλλων όριζε ότι η περιοχή της Σμύρνης θα βρισκόταν υπό ελληνική διοίκηση και κατοχή για πέντε χρόνια. Ύστερα από την περίοδο αυτή θα μπορούσαν οι κάτοικοι με δημοψήφισμα να αποφασίσουν την προσάρτηση της περιοχής στην Ελλάδα.

Θέμα Α2

α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Σωστό

δ. Λάθος

ε. Λάθος

Θέμα Β1

Σχολικό Βιβλίο σελίδα 50:

Το Νοέμβριο του 1920 η φιλοσομμαχική κυβέρνηση του Βενιζέλου έχασε τις εκλογές και την εξουσία ανέλαβαν τα φιλοβασιλικά κόμματα που έσπευσαν να επαναφέρουν τον ανεπιθύμητο στους Συμμάχους βασιλιά Κωνσταντίνο. Οι Σύμμαχοι, σε αντίποινα, έσπευσαν να αποσύρουν την κάλυψη του χαρτονομίσματος και έτσι, ένα σημαντικό τμήμα της νομισματικής κυκλοφορίας βρέθηκε χωρίς αντίκρισμα. Επιπλέον, από το 1918 και μετά, ο κρατικός ισολογισμός έκλινε με παθητικό, ενώ ταυτόχρονα η παρουσία στη Μικρά Ασία εξελίχθηκε σε σκληρό και δαπανηρό πόλεμο. Το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο, το οποίο αντιμετωπίστηκε με έναν απρόσμενο τρόπο. Λίγους μήνες πριν από την κατάρρευση του Ελληνικού Μετώπου στη Μικρά Ασία, η Κυβέρνηση προέβη σε ένα πρωτότυπο εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο, με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος. Το αριστερό τμήμα εξακολουθούσε να κυκλοφορεί στο 50% της αναγραφόμενης αξίας, ενώ το δεξιό ανταλλάχθηκε με ομολογίες του Δημοσίου. Η επιχείρηση στέφθηκε από επιτυχία, το κράτος απέκτησε 1.200.000.000 και το πείραμα επαναλήφθηκε το 1926. Φυσικά, ο νομισματικός αυτός ελιγμός δεν στάθηκε ικανός να προλάβει τη Μικρασιατική καταστροφή και τις συνέπειές της.

Θέμα Β2

α. Σχολικό Βιβλίο, σελίδα 46: Οι διαφορές του αγροτικού προβλήματος στην Ελλάδα, σε σχέση με γειτονικές ή άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οφείλονταν στις ιστορικές ιδιομορφίες της ελληνικής ανάπτυξης. Το ίδιο ισχύει και για το εργατικό κίνημα. Στο τέλος του 19^{ου} αιώνα συναντάμε στην Ελλάδα σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις. Η πολιτική και κοινωνική τους επιρροή ήταν σαφώς μικρότερη από εκείνη που άσκησαν αντίστοιχα κινήματα σε βιομηχανικές χώρες της Δύσης αλλά και σε βαλκανικές (π.χ Βουλγαρία). Η απουσία μεγάλων σύγχρονων βιομηχανικών μονάδων οδήγησε σε αυτή την καθυστέρηση από κοινού με άλλους παράγοντες. Στα μεγάλα δημόσια έργα της περιόδου, σημαντικό ποσοστό του εργατικού δυναμικού προερχόταν από το εξωτερικό (στη διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου εργάστηκαν πολλοί Ιταλοί) ή ήταν πρόσκαιρης, βραχύχρονης απασχόλησης. Πιο σταθερό εργατικό δυναμικό δούλεψε στις μεταλλευτικές επιχειρήσεις, όπου και εκδηλώθηκαν οι πρώτες καθαρά εργατικές εξεγέρσεις (Λαύριο, 1896). Στον ιδεολογικό τομέα η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας εμπόδιζε την ανάπτυξη και διάδοση ιδεολογιών με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.

β. Σχολικό Βιβλίο, σελίδα 46-47: Στη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, οι πιέσεις που δέχτηκε η ελληνική κοινωνία, η εμπλοκή της σε διεθνείς υποθέσεις και ο αντίκτυπος της ρωσικής επανάστασης οδήγησαν το εργατικό και το σοσιαλιστικό κίνημα σε ταχύτατη ωρίμανση. Προς το τέλος του πολέμου ιδρύθηκε η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) που συμπεριέλαβε κλαδικά και τοπικά σωματεία, και το

Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (ΣΕΚΕ), που λίγο αργότερα προσχώρησε στην Τρίτη Κομμουνιστική Διεθνή και μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος.

ΘΕΜΑ Γ1

α. Σχολικό Βιβλίο, σελίδα 149: « Στις 24 Ιουλίου 1923...κάποιων επίμαχων περιοχών»

Κείμενο Α

- ✓ Στις 30/1/1923 υπεγράφη η ελληνοτουρκική συνθήκη ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία.
- ✓ Η συνθήκη αυτή είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα και προέβλεπε την αμοιβαία ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.
- ✓ Κριτήριο για την ανταλλαγή των πληθυσμών ήταν το θρήσκευμα. Έτσι μισό εκατομμύριο περίπου μουσουλμάνοι και διπλάσιοι σχεδόν ελληνόφωνοι χριστιανοί μετακινήθηκαν ακούσια σε Τουρκία και Ελλάδα αντίστοιχα παρά τη διαφορά πολιτισμικού υποβάθρου.

β. Σχολικό Βιβλίο, σελίδα 151 : « Όταν έγινε γνωστή... ελληνικού κράτους»

Κείμενο Α

- ✓ Το 1929, ο Βενιζέλος κάνοντας απολογισμό της κατάστασης παραδέχτηκε σε επιτροπή προσφύγων ότι η βασική του επιδίωξη κατά την υπογραφή της συνθήκης δεν ήταν η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών αλλά η εκκαθάριση της Ελλάδας από το μουσουλμανικό στοιχείο μετά το διωγμό των Ελλήνων από την Τουρκία.

Κείμενο Β

- ✓ Ο Κρητικός πολιτικός φαινόταν να αποδέχεται αρχικά την ιδέα της εθελούσιας ανταλλαγής πληθυσμών, ήδη από τον διωγμό του 1914 με την Τουρκία και το 1919 με τη συνθήκη του Νεϊγύ από την Βουλγαρία.
- ✓ Μετά την μικρασιατική καταστροφή, το φθινόπωρο του 1922, η Ελλάδα βρισκόταν σε δυσχερή θέση σε σχέση με την Τουρκία κι είχε ανάγκη την υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών.
- ✓ Επιπλέον, η συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού πληθυσμού είχε εγκαταλείψει την Τουρκία και θα ακολουθούσαν κι οι υπόλοιποι.
- ✓ Η ανταλλαγή πληθυσμών κατέστη τελικά υποχρεωτική το 1923 για να αποσοβήσει την ιδέα της μονομερούς εξόντωσης του ελληνικού πληθυσμού από την Τουρκία, κάτι που θα έβλαπτε ανεπανόρθωτα τα ελληνικά συμφέροντα.
- ✓ Άλλωστε, οι περισσότεροι μουσουλμάνοι παρέμεναν στην Ελλάδα και ο μόνος τρόπος για να εκδιωχθούν προκειμένου να μπορέσει η Ελλάδα να αξιοποιήσει τις ανταλλάξιμες περιουσίες ήταν η φυγή του μουσουλμανικού πληθυσμού από τα ελληνικά εδάφη.

Κείμενο Γ

Σε τηλεγράφημα τον Οκτώβριο του 1922, ο Βενιζέλος δηλώνει προς τον εκπρόσωπο της ΚτΕ για να ζητήσει βοήθεια για την αποκατάσταση των προσφύγων. Εκεί:

- ✓ Επισημαίνει ότι η κυβέρνηση της Τουρκίας ήδη από αρχές Οκτωβρίου αποφάσισε να μην επιτρέψει στο εξής την παρουσία ελληνικών πληθυσμών στην Τουρκία.
- ✓ Για την προστασία των ελληνικών πληθυσμών ο Έλληνας πολιτικός ζητάει την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών, προκειμένου να προστατευτεί ο ελληνικός πληθυσμός.
- ✓ Καθιστά σαφές πως η αλλαγή των καιρικών συνθηκών λόγω του χειμώνα που πλησίαζε θα έκανε ακόμη δυσκολότερη την αποκατάσταση των προσφύγων και ζητάει από την ΚτΕ να λάβει άμεσα κάθε αναγκαίο μέτρο για να ξεκινήσει η υποχρεωτική μετακίνηση.

ΘΕΜΑ Δ1

α. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 42-43: «Στον ελληνικό... τεχνητές ελλείψεις».

Κείμενο Α

- ✓ Το πρόβλημα της μεγάλης ιδιοκτησίας εμφανίστηκε, σύμφωνα με τον Βεργόπουλο, κατά την περίοδο 1881- 1895 με την προσάρτηση των νέων περιοχών.

β. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 43: «Οι πρακτικές... (1910)».

Σχολικό βιβλίο, σελίδα 81: «Στα εδάφη της Θεσσαλίας... θέσης τους»

Κείμενο Α

- ✓ Ως και πριν την προσάρτηση της Θεσσαλίας, οι ελληνικές κυβερνήσεις προσπάθησαν τόσο να αναχαιτίσουν τη δημιουργία μεγάλων τσιφλικιών όσο και να υποβοηθήσουν τις αγροτικές οικογένειες, στηρίζοντας τη μικρή ιδιοκτησία.
- ✓ Ωστόσο, ο Τρικούπης τάχθηκε υπέρ των μεγαλογαιοκτημόνων προχωρώντας σε ευνοϊκές για τους τελευταίους νομικές και δικαστικές ρυθμίσεις, καθώς πλέον επρόκειτο για πλούσιους κεφαλαιούχους που θα βοηθούσαν εν δυνάμει στην υλοποίηση του έργου του γνωστού πρωθυπουργού.

Κείμενο Β

- ✓ Στον αντίποδα της πολιτικής του Τρικούπη ήταν ο Δηλιγιάννης, ο οποίος κατέθετε νομοσχέδια προς ενίσχυση της τάξης των αγροτών- κολίγων: διανέμει γης, σύσταση ταμείων αγροτικής πίστης και διευθέτηση των σχέσεων μεταξύ ιδιοκτητών και αγροτών. Όλα αυτά βέβαια ήταν δύσκολο να εφαρμοστούν στην πράξη.

Κείμενο Γ

- ✓ Ο Θεοτόκης, ακολουθώντας τη γραμμή του Τρικούπη, υπερασπίστηκε τα συμφέροντα των πλούσιων τσιφλικάδων. Για την ακρίβεια ψήφισε νόμο ο οποίος ενίσχυε τη δύναμη των ιδιοκτητών απέναντι στους κολίγους.
- ✓ Το 1906, μάλιστα, και παρά τις έντονες κοινωνικές αναταραχές που ήδη είχαν οξυνθεί γύρω από το ζήτημα, προχώρησε σε ψήφιση ενός ακόμη νομοσχεδίου που αντί να βελτιώνει, επιδείνωνε ακόμη περισσότερο τη θέση των αγροτών.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ